

Det Internationale Sekretariat

Notat om Økonomisk Redegørelse maj 2024

Klausuleret indtil 16. maj 2024 kl. 10:45

Sammenfatning

Økonomisk Redegørelse præsenteres for Finansudvalget den 16. maj kl. 13:15. I dette notat foreslår de økonomiske konsulenter 13 vinkler, der kan danne udgangspunkt for spørgsmål på mødet eller efterfølgende stilles skriftligt:

Vinkel 1: Er metoden til beregningen af strukturel beskæftigelse ændret?

Vinkel 2: Er regeringen ikke bekymret for, at der planlægges en ekspansiv finanspolitik målt ved den ét-årige finanseffekt, når nu lønvæksten er forholdsvis høj?

Vinkel 3: Hvordan stiller regeringen sig til, at Nationalbanken i marts skrev, at yderligere kapacitetspres bør imødegås af tiltag, som dæmper kapacitetspresset i andre dele af økonomien?

Vinkel 4: Hvordan udvikler kerneinflationen i Danmark sig?

Vinkel 5: Hvor meget dæmper (tidligere) strukturpolitiske reformer kapacitetspresset?

Vinkel 6: Er regeringen bekymret over, at vi kan købe færre udenlandske varer for en given mængde indenlandske varer, når nu bytteforholdet falder?

Vinkel 7: Er der anvendt et lavere skøn for lønstigningstaksten i prognosen, end det der aftalt på DA-området?

Vinkel 8: Hvordan ser regeringen på det forhold, at lønkvoten i den samlede industri ekskl. M&P-virksomheder er faldet med 7 procentpoint fra 2001 til 2021?

Vinkel 9: Er en del af den lave produktivitetsudvikling strukturel?

Vinkel 10: Er skønnet for stigningen i den offentlige beskæftigelse udregnet givet en konstant varekøbskvote?

Vinkel 11: Hvad er regeringens holdning til, at væksten i de offentlige forbrugsudgifter i 2023 var lavere end væksten i det demografiske træk? (dog højere rensat for COVID19-udgifter)

Vinkel 12: Har regeringen droppet sit mål om strukturel balance i 2025?

Vinkel 13: Bygger prognosen på nye oplysninger vedrørende de forsinkede ejendomsvurderinger?

Nedenfor gives et kort referat og samtidigt motiveres de 13 vinkler.

16. maj 2024

Birgitte Smith Lange
Økonomisk
specialkonsulent
Birgitte.lange@ft.dk
+45 3337 3323

Kathrine Lange
Økonomisk
chefkonsulent
Kathrine.Lange@ft.dk
+45 3337 3323

Kort referat af Økonomisk Redegørelse maj 2024

Dansk økonomi har ifølge Økonomiministeriet været inde i et bemærkelsesværdigt forløb de seneste år. Aktiviteten blev hurtigt genoprettet efter coronapandemien, og beskæftigelsen er i de seneste par år fortsat med at stige trods den tilbagegang i efterspørgslen, der fulgte med høje energipriser, høj inflation, stigende renter og stagnation i udlandet. Dansk økonomi har været præget af en todeling med en vækstafdæmpning eller direkte fald i de fleste dele af økonomien, mens medicinalindustrien omvendt har haft stor fremgang.

Ministeriet forventer bedre muligheder for en bredere vækst i hele den indenlandske økonomi de kommende år, da husholdningerne oplever reallønsfremgang og kan øge forbruget. Fremgangen på tværs af brancher forventes også forårsaget af en bedring i udlandet med deraf øget eksport.

I forrige prognose ventede regeringen en afmatning, så beskæftigelsen ville falde både i år og næste år med i alt 117.000 personer fra 2023 til 2025. Dette er nu ændret, så beskæftigelsen ventes at fortsætte sin stigning i år og kun falde med 18.000 personer næste år. Det forventede fald i beskæftigelsen i 2025 skal ses i lyset af høje lønstigninger og en svag produktivitetsudvikling de senere år.

Faldet i beskæftigelsen i 2025 sker fra et højt niveau, og Økonomiministeriet forventer således fortsat et kapacitetspres igennem helle prognoseperioden, der går til og med 2025. Kapacitetspresset forventes dog at aftage, dvs. at de såkaldte output- og beskæftigelsesgab aftager.

På trods af, at ministeriet har opjusteret forventningerne til væksten i 2024 og 2025, er forventningerne til inflationen blevet nedjusteret i 2024. Hvor ministeriet i december forventede en inflation på 2,8 pct. og 2,1 pct. i hhv. 2024 og 2025 forventer ministeriet nu en inflation på 2,1 pct. i begge år.

Hovedforløbet i prognosen er således en blød landing for dansk økonomi, men Økonomiministeriet pointerer, at der fortsat er stor usikkerhed om prognosen. I nedadgående retning trækker usikkerhed om inflationen og renter samt krigen i Ukraine, situationen i Mellemøsten og geopolitiske spændinger mellem USA og Kina. Hertil kommer usikkerhed, mht. om Danmark fortsat vil kunne tiltrække udenlandsk arbejdskraft i samme omfang som tidligere.

Strukturel saldo

Der er (fortsat) udsigt til overskud på den strukturelle saldo i år og resten af prognoseperioden. Sammenlignet med december-vurderingen er skønnet for den strukturelle saldo opjusteret i 2023 og 2025, mens skønnet er uændret i

2024. Fraregnes merudgifter til aftaler fra april på forsvarsområdet, indebærer maj-prognosen imidlertid en underliggende forbedring i gennem hele perioden, jf. række 5 i tabel 1.

Tabel 1. Underliggende forbedring af strukturel saldo fra 2023-25

Strukturel saldo, i pct. af strukturelt BNP	2023	2024	2025
1. ØR maj 2024	1,2	0,6	0,3
2. ØR december 2023	0,5	0,6	0,2
3. Forskel, (1-2)	0,7	0	0,1
Heraf			
4. Øgede udgifter til forsvar og Ukrainefond siden dec. 23 ¹⁾		-0,3	-0,3
5. Underliggende forbedring	0,7	0,3	0,4
5.A Ændret konjunkturbidrag blandt andet som følge af øget strukturel beskæftigelse, ²⁾	0,4	0,5	0,4
5.B Øvrige forhold	0,3	-0,2	0

Note: 1) Jf. "Aftale om forøgelse af den militære støtte under Ukraine-fonden i 2024" (april 2024) og "Anden delaftale under forsvarsforliget 2024-2033" (april 2024). 2) Jf. forskel på konjunktur-rensning i bilagstabel 8.3 i ØR december 2023 og bilagstabel 8.3 i ØR maj 2024. Kilde: Egne beregninger foretaget på baggrund af Økonomisk Redegørelse december 2023 og Økonomisk Redegørelse maj 2024.

Den underliggende forbedringen dækker blandt andet over, at Økonomiministeriet har opjusteret skønnet for den strukturelle beskæftigelse. Ministeriet skriver, at den strukturelle fuldtidsbeskæftigelse er opjusteret med i størrelsesordenen 28.000 fuldtidspersoner i årene 2024-2025 siden Økonomisk Redegørelse, december 2023.¹ Ifølge ministeriet skyldes det blandt andet strammere regler for dagpenge til nyuddannede, forhøjelser af folkepensions- og efterlønsalder og så ikke mindst det forhold, at flere og flere udlændinge arbejder i Danmark. Nettoindvandringen har været større, end man havde regnet med. Og så er beskæftigelsesfrekvensen blandt herboende udlændinge vokset betydeligt.

Ministeriet foretager som vanligt ikke en opdateret råderumsberegning i redegørelsen.

¹ Jf. side 21.

Finanspolitikens strammingsgrad

Den såkaldte finanseffekt måler, om den – aktivt besluttede – finanspolitik er stram eller slap.² En positiv finanseffekt afspejler, at finans- og strukturpolitikken isoleret set øger kapacitetspresset, mens en negativ finanseffekt afspejler, at finans- og strukturpolitikken mindsker kapacitetspresset.

Ét-årige finanseffekt

Den ét-årige finanseffekt afspejler, om finanspolitikken strammes eller lempes *i forhold til året før*. Økonomiministeriet skønner, at finanspolitikken i 2023 var strammere ift. 2022 med en ét-årig finanseffekt i 2023 på -1,3 procentpoint (nederste række i tabel 2).

Tabel 2. Finans- og strukturpolitikens virkning på outputgab (ét-årig finanseffekt)

Procentpoint	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Virkning af traditionel finans- og strukturpolitik, A	0,1	-0,1	-0,3	-0,2	0,4	0,3
Virkningen af udbetaling af infrosne feriepenge og investeringsvindue, B	0,1	0,3	-0,1	-0,4	0,0	0,1
Finanseffekt ekskl. covid-19-engangsforhold, C=A+B	0,2	0,2	-0,4	-0,6	0,4	0,4
Virkningen af covid-19-engangsforhold, D	1,4	0,6	-1,2	-0,7	0,0	0,0
Et-årige finanseffekt, E=C+D	1,6	0,8	-1,6	-1,3	0,3	0,4

Kilde: ØR maj 2024.

Siden forrige prognose fra december 2023 har Økonomiministeriet imidlertid opjusteret den ét-årige finanseffekt i 2024 og 2025 med hhv. 0,4 og 0,1 procentpoint. Økonomiministeriet forventer således en ét-årig finanseffekten på hhv. 0,3 og 0,4 procentpoint i 2024 og 2025, jf. nederste række i tabel 2.

Målt ved den ét-årige finanseffekt forstærker finanspolitikken således kapacitetspresset i 2024 og 2025.

Flerårig finanseffekt

Finans- og strukturpolitikens virkning på konjunkturerne kan imidlertid både opgøres ved den ét-årige og den flerårige finanseffekt. Den flerårige finanseffekt måler virkningen af finans- og strukturpolitikken i det pågældende år og de forudgående år i forhold til et basisår, der aktuelt er 2019, dvs. året før coronapandemien, og hvor økonomien ifølge Økonomiministeriet ikke var langt fra en neutral konjunktursituation.

² Finanseffekten afspejler alene effekten af den aktive politik og afspejler dermed ikke virkningen af de såkaldt automatiske stabilisatorer, dvs. at udgifterne til arbejdsløshedsunderstøttelse eksempelvis går ned i tilfælde af en højkonjunktur.

Økonomiministeriet skønner, at den samlede finans- og strukturpolitik siden 2019 har haft en dæmpende virkning på kapacitetspresset i dansk økonomi, svarende til en negativ finanseffekt på -0,6 procentpoint i 2024 og -0,2 procentpoint i 2025, målt ved den flerårige virkning på outputgab, jf. tabel 3.

Tabel 3. Finans- og strukturpolitikens virkning på output- og beskæftigelsesgab (flerårig finanseffekt)

Procentpoint	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Flerårig virkning på outputgab	1,6	2,4	0,7	-0,7	-0,6	-0,2
Flerårig virkning på beskæftigelsesgab	1,9	2,3	0,6	-0,7	-0,8	-0,3

Kilde: ØR maj 2024.

Ved evalueringen af den planlagte finanspolitik, lægger Økonomiministeriet vægt på, at den flerårige finanseffekt er negativ og således dæmper kapacitetspresset. Ministeriet konkluderer på denne baggrund, at finanspolitikken vurderes at være afstemt med konjunktursituationen.³

Vinkel 1. Er metoden til beregningen af strukturel beskæftigelse ændret?

Økonomiministeriet skriver, at der altid vil være usikkerhed forbundet med skønnet for den strukturelle beskæftigelse. Regeringens skøn for den strukturelle beskæftigelse bygger på to separate modelskøn fra Finansministeriet.

Det ene modelskøn foretages med udgangspunkt i en såkaldt økonometrisk model, hvor den faktiske beskæftigelse opdeles i et strukturelt og et konjunkturtelt element. Den overordnede tankegang er beskrevet i publikationen "Finansministeriets beregning af gab og strukturelle niveauer" fra Finansministeriet i 2020.

Den anden model tager derimod udgangspunkt i et såkaldt befolkningsregnskab, hvor der tages højde for den demografiske udvikling ved at fastholde historiske beskæftigelsesfrekvenser fordelt på alder og herkomst på befolkningsfremskrivningen. Hertil indregnes beskæftigelsesvirkninger som følge af ændret uddannelsesadfærd og vedtagne reformer. Det er første gang de økonomiske konsulenter ser denne befolkningsregnskabsmetode beskrevet.

Udvalget kunne på den baggrund spørge, hvornår centraladministrationen begyndte at anvende befolkningsregnskabsmodellen? Det skal ikke mindst ses i lyset af, at det af figur 1.6 side 34 fremgår, at den strukturelle beskæftigelse ville have været større, hvis ministeriet alene havde anvendt den økonometriske model.

³ Se eventuelt side 181-82 i rapporten for en uddybning.

Vinkel 2. Er regeringen ikke bekymret for, at der planlægges en ekspansiv finanspolitik målt ved den ét-årige finanseffekt, når nu lønvæksten er forholdsvis høj?

Steen Bocian, cheføkonom på Børsen, udtrykker i en [artikel](#) fra d. 15 maj bekymring for, om regeringens planlagte finanspolitik med en positiv ét-årig finanseffekt i år og næste år er afstemt med konjunkturerne særligt i lyset af det stramme arbejdsmarkedet og det forhold, at lønvæksten er steget kraftigt over de seneste år.

Vinkel 3. Hvordan stiller regeringen sig til, at Nationalbanken i marts skrev, at yderligere kapacitetspres bør imødegås af tiltag, som dæmper kapacitetspresset i andre dele af økonomien

Danmarks Nationalbank udgav en prognose for dansk økonomi d. 20 marts 2024, se [her](#). På det tidspunkt vurderede Nationalbanken, at den planlagte finanspolitik var passende afstemt med de aktuelle udsigter for konjunktursituationen i Danmark og euroområdet.

I analysen fra marts understreger Nationalbanken imidlertid, at banken ikke har taget højde for et yderligere kapacitetspres fra det forsvarsudspil, der senere mundende ud i forsvarsaftalerne fra april 2024. Således skriver Nationalbanken følgende i analysen: "I den nuværende konjunktursituation, hvor der efter en periode med meget høj inflation fortsat er et mærkbart pres på arbejdsmarkedet og et vist inflationspres fra høje lønstigninger, bør finanspolitikken ikke skubbe til efterspørgslen. Hvis udmøntningen øger kapacitetspresset nævneværdigt, bør forsvarsudspillet derfor modgås af tiltag, som dæmper kapacitetspresset andre steder i økonomien".

Vinkel 4. Hvordan udvikler kerneinflationen i Danmark sig?

Modsat Økonomisk Redegørelse fra december 2023 redegør Økonomiministeriet ikke i maj-udgaven for udviklingen i kerneinflationen. Kerneinflationen opgøres typisk ved, at energi- og fødevarerpriser tages ud af regnestykket, så man får et mere stabilt udtryk for inflationen. Det er interessant, fordi de store udsving i f. eks. benzin- og fødevarerpriser kan skygge for, hvordan det underliggende går med inflationen i økonomien.

Således er det da også typisk vurderingen af udviklingen i kerneinflationen, der ligger til grund for vurderingen af inflationspresset fra den indenlandske økonomiske udvikling, se eksempelvis [her](#).

Vinkel 5. Hvor meget dæmper (tidligere) strukturpolitiske reformer kapacitetspresset?

De økonomiske konsulenter har i forbindelse med Økonomisk Redegørelse fra august, maj og marts 2023 henledt Finansudvalgets opmærksomhed på,

at den isolerede effekt af strukturpolitikken på kapacitetspresset ikke længere fremgår af Økonomisk Redegørelse.

Tidligere herunder bl.a. i Økonomisk Redegørelse fra august 2022 fremgik det, at den isolerede effekt af strukturpolitikken på den ét-årige finanseffekt er ca. -0,15 pct. af BNP om året i perioden 2020-2023, hvilket i høj grad kunne tilskrives tidligere vedtagne reformer, herunder Tilbagetrækningsaftalen fra 2011 og Skattereformen fra 2012.⁴ Udvalget kunne på den baggrund bede om en dekomponering af den ét-årige finanseffekt, hvor (tidligere) strukturpolitiske reformers effekt på kapacitetspresset fremgår.

Vinkel 6. Er regeringen bekymret over, at vi kan købe færre udenlandske varer for en given mængde indenlandske varer, når nu bytteforholdet falder?

Et lands bytteforhold udtrykker forholdet mellem priserne på eksport - og importvarer. Bytteforholdet forværres, når priserne på importvarer stiger relativt til priserne på eksportvarer og forbedres, når priserne på eksportvarer stiger relativt til importvarer. Af figur 6.11 s. 139 ses det, at bytteforholdet faldt markant i 2023. Faldet i det samlede bytteforhold i 2023 afspejler et markant faldt i bytteforholdet for tjenester, idet bytteforholdet for varer faktisk steg i 2023, jf. s. 140.

Vinkel 7. Er der anvendt et lavere skøn for lønstigningstaksten i prognosen, end det der aftalt på DA-området?

Skønnet i Økonomisk Redegørelse for lønstigningstaksten fremadrettet (lysegrøn linje) ser umiddelbart lavere ud end, hvad der er aftalt på DA-området (samlede søjler), jf. figur 5.35 på s. 122.

Vinkel 8. Hvordan ser regeringen på det forhold, at lønkvoten i den samlede industri ekskl. M&P-virksomheder er faldet med 7 procentpoint fra 2001 til 2021?

Økonomiministeriet vurderer, at lønkvoten er faldet med knap 15 procentpoint i den samlede industri i 2001-2021. Ser man bort fra de 0,5 pct. største virksomheder, som for en stor del også er M&P-virksomheder (såkaldt merchanting og processing- virksomheder, hvor varer ikke krydser den danske grænse) er lønkvoten faldet med 7 procentpoint i den samlede industri, jf. s 126 og 132.

⁴ https://fm.dk/media/26422/oekonomisk-redegoerelse-august-2022_web_a.pdf

Vinkel 9. Er en del af den lave produktivitetsudvikling strukturel?

Høj produktivitet er afgørende for den økonomiske velstand. Derfor kan det være problematisk, når produktiviteten i den private sektor produktion og salg af varer i udlandet direkte er faldet siden 2021.⁵

Vinkel 10. Er skønnet for stigningen i den offentlige beskæftigelse udregnet givet en konstant varekøbskvote?

Ifølge Danmarks Statistiks foreløbige nationalregnskabstal fra marts 2024 er den offentlige beskæftigelse steget med 7.000 personer i 2023. Økonomiministeriet forventer, at den stiger yderligere med 6.000 og 5.000 personer i hhv. 2024 og 2025. Den skønnede offentlige beskæftigelsesvækst i 2024 er dermed opjusteret med 3.000 personer sammenlignet med december-redegørelsen.

Økonomiministeriet skriver, at skønnet for den offentlige beskæftigelse er beregningsteknisk og blandt andet afhænger af forholdet mellem offentlig løn og varekøb. Udvalget kunne spørge ind til denne beregningstekniske antagelse. Forudsættes der en konstant varekøbskvote fra 2023 til 2025 på trods af stigninger i de offentlige lønninger?

Vinkel 11. Hvad er regeringens holdning til, at væksten i de offentlige forbrugsudgifter i 2023 var lavere end væksten i det demografiske træk? (dog højere rensset for COVID19-udgifter)

Af redegørelsen fremgår det, at den offentlige forbrugsvækst i 2023 er opgjort til 0,0 pct., jf. figur 1.2 på s. 26 i sammenfatningen. Det er lavere end skønnet for væksten i det demografiske træk for 2023, jf. tidligere mellemfristede fremskrivninger. Når der korrigeres for ekstraordinære udgifter relateret til covid-19 i 2022 er forbrugsvæksten fra 2022 til 2023 dog 2,7 pct., hvilket fremgår af redegørelsen s. 174, hvilket overstiger væksten i det demografiske træk. Det er yderligere værd at bemærke, at der er planlagt en vækst i de offentlige forbrugsudgifter for 2024 på 4,5 pct., dvs. langt over væksten for det demografiske træk.

Vinkel 12. Har regeringen droppet sit mål om strukturel balance i 2025?

Af regeringsgrundlaget fra december 2022 fremgår det, at regeringen sigter efter en strukturel saldo på 0 pct. af BNP i 2025.⁶ Konkret står der: "Regeringen vil endvidere tilrettelægge finanspolitikken efter strukturel balance i 2025". Imidlertid fremgår det af Økonomisk Redegørelse fra maj 2024, at der planlægges efter en strukturel saldo på 0,3 pct. af BNP i 2025.

⁵ jf. figur 1.8 side 15 i Økonomisk Redegørelse maj 2024.

⁶ https://fm.dk/media/26729/ansvar-for-danmark_det-politiske-grundlag-for-danmarks-regering_december-2022.pdf

Vinkel 13. Bygger prognosen på nye oplysninger vedrørende de forsinkede ejendomsvurderinger?

Side 166 i rapporten forklarer Økonomiministeriet forskellen på skønnet for de offentlige finanser fra december til maj. Her står blandt andet: "Nye oplysninger i form af udskydelse af den ekstraordinære tilbagebetaling af ejendomsskatter til boligejere fra 2024 til 2025 bidrager isoleret set til en forbedring af den offentlige saldo i 2024 og modsvares af en svækkelse af den offentlige saldo i det efterfølgende år". Udvalget kunne spørge, om dette dækker over oplysninger, der ikke før har været delt med Folketinget.

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige.